

Orice om
îi este teamă

Radu Paraschivescu (n. 1960, București) trăiește în Balta Albă și se vizează la Roma. E mefient față de avioane, reptile și sfaturile medicilor. Croiește articole pentru ziare și reviste, traduce romane, se ocupă cu hermeneutica ofsaidului în emisiuni de analiză fotbalistică și – mai rar decât i-ar plăcea – scrie cărți. Are câțiva prieteni francezi de nădejde (Millefeuilles, Plaisir Sucré, Macaron etc.), fără să-și fi trădat prima iubită: ciocolata de casă. Se îmbată cu vocea lui David Gilmour și chitara lui Mark Knopfler. La Humanitas, domiciliul lui profesional, publică niște cărți de „Râsul lumii“. Se îndrăgostește repede și-i trece greu. Detestă clișeele, laptele și broccoli. A scris despre nesimțiți, Inès de Castro, Maradona și Caravaggio.

Cărți: *Efemeriada* (2000, Libra); *Balul fantomelor* (2000, RAO, reeditare Humanitas, 2009); *Bazar bizar* (2004, Mașina de scris, reeditare Humanitas, 2007); *Fanionul roșu* (2005, Humanitas, Premiul Ioan Chirilă pentru cea mai bună carte de sport a anului); *Ghidul nesimțitului* (Humanitas, 2006); *Fie-ne tranziția ușoară: Mici rostiri cu tâlc* (Humanitas, 2006); *Mi-e rău la cap, mă doare mintea: Noi perle de tranziție* (Humanitas, 2007); *Cu inima smulsă din piept* (Humanitas, 2008); *Răceni, pifani și veterani* (coord., Humanitas, 2008); *Dintre sute de clișee: Așchii dintr-o limbă tare* (Humanitas, 2009); *Fluturile negru* (Humanitas, 2010); *Toamna decanei: Convorbiri cu Antoaneta Ralian* (Humanitas, 2011); *Astăzi este mâinele de care te-ai temut ieri* (Humanitas, 2012); *Mămuța carpatină* (Humanitas, 2013); *Muște pe parbrizul vieții: Nou catalog de perle* (Humanitas, 2014); *Noi vorbim, nu gândim: Nouă colecție de perle românești* (Humanitas, 2015); *România în 7 gesturi* (Humanitas, 2015); *Povești de dragoste la prima vedere* (coautor, alături de Ioana Pârvulescu, Gabriel Liiceanu, Ana Blandiana și Adriana Bittel – Humanitas, 2015); *Cum gândesc politicienii* (Humanitas, 2016); *Aștept să crăpi (de astăzi, în prime time)* (Humanitas, 2016); *Am fost cândva femeie de onoare și alte povestiri* (Humanitas, 2017); *Cartea râsului și a cercetării (Ce se întâmplă cu creierul dacă înveți cuvinte noi în timp ce faci sex)* (Humanitas, 2017); *Două mături stau de vorbă: Scene românești* (Humanitas, 2018).

RADU PARASCHIVESCU

Orice om
îi este teamă

Un partid, doi ani și trei premieri

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Lidia Bodea
Coperta: Ioana Nedelcu
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
DTP: Emilia Ionașcu, Carmen Petrescu

Tipărit la Real

© HUMANITAS, 2018

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României.
Paraschivescu, Radu
Orice om îi este teamă: (un partid, doi ani și trei premieri) /
Radu Paraschivescu. – Humanitas, 2018
ISBN 978-973-50-6270-5
821.135.1
32

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 021/311 23 30

Credeți că PSD-ul nu sesizează unul dintre marile pericole pe care ne paște? — Călin Popescu-Tăriceanu

*În vacarmul care se vede pe imagini, nu îți dai seama cu ușurință dacă strigă sau nu strigă. — Sebastian Cucoș,
șeful Jandarmeriei române*

*Nu mă regăsesc printre acești oameni și nici ei printre mine.
— Ilie Năstase*

Ca (și) prefață

Din capul locului: titlul de deasupra e cu bună știință incorect. Cel al cărții, la fel. Cele două formule provin – de data asta fără bună știință, ci mai degrabă cu neștiință – de la oameni de frunte ai partidului celui mai numeros și mai puternic al României. „Orice om îi este teamă (de o plângere penală)” îi aparține premierului Viorica Dăncilă. „Ca și” în loc de „ca” este țopenia predilectă a președintelui PSD Liviu Dragnea. („Ca și evoluție, PSD a evoluat binișor ca și cotă de încredere.”) Să existe vreun risc de contaminare a celor care vorbesc cum se cuvine prin expunerea la aceste două titluri? Puțin probabil. Cine își cunoaște limba nu va avea de suferit. Celorlalți (sau „ceialți”, conform Vioricăi Dăncilă) nu li se va părea nimic nelalocul lui „ca și formulă” (conform lui Liviu Dragnea). În fond, la fel s-a întâmplat cu *Decât o revistă*: unii s-au amuzat, alții n-au observat nimic în neregulă. Aici, Liviu Dragnea face parte din a doua categorie. Ca dovadă, i se pare normal să spună „Am varianta de rezervă decât dacă voi fi omorât” sau „Deocamdată avem decât un nume și un chip”.

Orice om îi este teamă apare cam la jumătatea mandatului încredințat PSD-ului de votanți la alegerile generale

din 11 decembrie 2016. Cartea aduce o veste bună la braț cu alta proastă. Vestea bună: cum-necum, sunt pe punctul să treacă doi ani de guvernare PSD. Vestea proastă: ne mai așteaptă doi. Sigur, nemulțumiții au oricând la dispoziție varianta plecării din țară. E, de altfel, soluția pe care le-o recomandă, la un alt nivel, primarul Sectorului 3, Robert Negoită, celor iritați de betonarea parcurilor, de asfaltarea spațiului verde și de transformarea sectorului în rezervație de borduri: „Nu vă place, mutați-vă în alt sector“. Replica are origini bine definite. Asta auzeam în copilăria comunistă (cei care am avut parte de așa ceva) în autobuzele aglomerate: „Nu-ți place, ia-ți mașină mică“.

Multor români nu le place, așa că-și iau mașină mică. Altfel spus, părăsesc România și își duc viața în locuri unde cred și speră că le va fi mai bine. Dintr-un studiu întreprins de Fundația Romanian Business Leaders și citat de Digi 24 pe 5 iunie 2018 se poate afla că, doar în ultimul deceniu, au plecat din țară 3,4 milioane de oameni. Fenomenul se apropie de amploarea exodului. Și nu e vorba de *brain drain*, de plecarea creierelor care aleg să practice medicina, informatica sau matematica pe bani buni afară. Nu. Pleacă de-a valma șoferi și profesori, sudori și țărani, ingineri constructori și moașe, gimnaști și veterinari, chelneri și arhitecți. Pleacă și angajați, dar și șomeri. Hemoragia întristează nu doar prin dimensiuni, ci și prin lipsa de reacție a guvernului. Marii angajatori din România apasă degeaba pe butonul de alarmă când spun că plecarea în masă creează un deficit al forței de muncă de natură să producă

efecte la nivelul unei crize financiare, dacă nu mai grave. În plus, statisticile arată că foarte puțini dintre cei care pleacă sunt dispuși să revină. O fac cei care nu se adaptează noului mediu și cei nevoiți să se întoarcă din cauza unei urgențe familiale.

3,4 milioane? Cam de opt ori cât populația Maltei sau a Islandei, de șase ori cât a Luxemburgului și de trei ori cât a Ciprului. Suficient ca să întemeiezi un stat paralel.

Asta dacă nu te cheamă Ioan Rus. În acest ultim caz, concluzia este următoarea: „România are trei milioane de oameni, să zicem, din forța activă în acest moment în Occident. Dintre care vreun milion sunt fierari-betoniști, fierari și așa mai departe. Lucrează în construcții, autostrăzi, prin Europa. Au, poate, 1.500 de euro salariu. O spun foarte direct. De banii ăștia, copiii se fac golani acasă și nevastă-sa (*sic*) curvă. Din 700 de euro vin acasă jumătate.“ Ulterior, reacțiile furibunde de pe rețelele de socializare îl fac pe Rus să se replieze. „Nu am vrut să spun asta. Îmi cer scuze celor care au înțeles așa.“ Fostul ministru nu știe că metoda optimă de agravare a gafei e să încerci s-o dregi. Dacă ar fi știut, s-ar fi abținut să mai deschidă gura pe tema în chestiune.

PSD câștigă fără dubii alegerile din 11 decembrie 2016, fructificând candoarea unei bune părți de electorat și dezinteresul celor care nu se prezintă la urne. Li se adaugă disciplina de partid a electoratului fidel, episoadele de turism electoral cu autocarul dintr-o secție în alta și acțiunile de propagandă ale primarilor și ale

unora dintre membrii clerului. Însă dincolo de accidente și incidente, succesul PSD nu poate fi pus la îndoială, după cum arată comunicatul Biroului Electoral Central la o zi după ce se încheie numărătoarea voturilor. La Senat, situația se prezintă astfel: PSD obține 45,67% din voturi (67 de mandate) și este urmat de PNL cu 20,41% (30 de mandate), USR cu 8,92% (13 mandate), UDMR cu 6,24% (9 mandate), ALDE cu 6% (9 mandate) și PMP cu 5,65% (8 mandate). Situația arată cam la fel la Camera Deputaților: PSD are 45,47% din voturi (154 de mandate) și este urmat de PNL cu 20,04% (69 de mandate), USR cu 8,87% (30 de mandate), UDMR cu 6,18% (21 de mandate), ALDE cu 5,62% (20 de mandate), PMP cu 5,34% (18 mandate), pentru ca 17 mandate să revină minorităților naționale.

Vorba unui fotbalist celebru, „rezultatele cântă“ pentru PSD.

Ce vine după victoria partidului? Înfrângerea țării. Paradoxul nu e subtil, ci amar. Majoritatea celor care votează PSD o duc mai prost după decembrie 2016, chiar dacă guvernul croiește statistici trandafirii, care-i asigură pe români că sunt pe coama valului de bunăstare. Procedul nu e nou. Nicolae Ceaușescu își punea suptuși să-i aplaude aberațiile despre „noile culmi de progres și prosperitate“, în condițiile în care românii se înșirau la cozi la mâncare de cu noaptea, trăiau în frig, li se întrerupea curentul electric, li se interziceau drepturi fundamentale și erau ținuți cu forța în țarcul cu sârmă ghimpată al comunismului. Guvernul împinge

în față statistica pe post de alibi. Vezi Doamne, România are o creștere economică de 7%. În acte, așa o fi. La piață, lucrurile se schimbă. Chiar și cei care au salarii mai mari constată că pot cumpăra mai puțin, nu mai mult. Pe lângă asta, câteva lufturi de calcul pun o parte dintre români în ipostaza de cobai ai salariilor. Pe hârtie ei au lefuri mai mari, în cont primesc mai puțin ca înainte. De mirare? Deloc, câtă vreme politica salarială și cea fiscală îi au la comenzi pe Lia-Olguța Vasilescu și Darius Vâlcov.

Scăderea puterii de cumpărare e doar unul dintre efectele triumfului în alegeri al PSD. Sigur, e cel care-l doare cel mai rău pe fidelul de rând, căruia puțin îi pasă de predictibilitate, sustenabilitate și alte găluști de lemn. Grija lui e să-i ajungă banii până la următorul salariu. Pentru asta a votat PSD, nu pentru integrarea în spațiul Schengen. Pentru asta a urmat sfatul popii și al primarului. Pentru asta s-a bucurat de punga de zahăr și de litrul de ulei. Pentru asta și-a convins vecinul, dacă, dintr-o scăpare organizatorică, popa și primarul au uitat să-l viziteze.

Cum însă nu totul ține de stomac, victoria PSD în alegeri continuă și cu alte înfrângeri pentru cei care, nepierzându-și discernământul, știu să judece cu mințile lor. Una dintre ele ține de nivelul jalnic al multor miniștri, incompetența lor revoltătoare sau, uneori, reaua lor intenție flagrantă. Cealaltă se leagă de asaltul asupra justiției. Împreună, cele două simptome ale derivei riscă să scoată țara de pe orbita vest-europeană și s-o retrimită într-o vecinătate greu de dus, în ciuda pansamentelor

retorice ale guvernanților și ale asigurărilor de europeanitate pe care le dă la Bruxelles și la Strasbourg, prin interpret, actualul premier și fostul europarlamentar Viorica Dăncilă. Dăncilă este al treilea prim-ministru în doi ani de guvernare PSD, după ce starostele politic al partidului, Liviu Dragnea, îi sacrifică pe Sorin Grindeanu și pe Mihai Tudose în momentul când îi simte că încearcă să se desprindă din sforile cu care sunt manevrați. Personalitatea se plătește în PSD. Personalitatea, în schimb, te ajută să urci. Iar Viorica Dăncilă este aici exemplul perfect.

Actualul premier nu e singurul caz de impostură galopantă al guvernelor PSD de după 11 decembrie 2016. Există sau au existat în structura executivului o serie de alți demnitari care ilustrează, prin simplă apariție, dizolvarea criteriilor de valoare și competență, precum și înlocuirea lor cu criteriul unic al fidelității față de șef. Altfel, ar fi nevoie de o suplețe mai mare decât a Olgăi Korbut la șaisprezece ani ca să pricepi cum pot fi miniștri personaje ca Dănuț Andrușcă, Liviu Pop, Florin Iordache, Ioana Bran sau Valentin Popa. Spre a nu mai pomeni de dublul rol de consilier al premierului și de arhitect al politicii fiscale jucat de condamnatul penal Darius Vâlcov. Adevărat, uluirea și se atenuază când îți aduci aminte că președinții ambelor camere ale Parlamentului au probleme cu legea și că au existat în istoria recentă a României condamnați care au devenit sau au redevenit primari chiar pe durata detenției. Să-ți faci campanie electorală din celulă, asta da, democrație originală. N-ar fi de mirare ca, la un mo-

ment dat, candidații la funcții publice să fie *obligați* să aibă minimum o condamnare în palmares. Cu executare, de bună seamă.

Atacurile împotriva justiției au făcut obiectul unor cărți din categoria *Noaptea, ca hoții!* de Ramona Ursu și au produs reflexe de veghe civică de tip „Vă vedem din Sibiu“ sau #Rezist. Piața Victoriei s-a umplut în iarna lui 2017, în vara lui 2018 și în general de câte ori a fost nevoie să li se strige guvernanților că duc lucrurile într-o direcție greșită de dragul câtorva zeci de infractori gata să facă orice (inclusiv să arunce România în haos și să-i compromită traiectoria internațională) ca să-și salveze pielea. Pe 10 august 2018, jandarmii i-au gazat pe protestatari, cu complicitatea ministrului de Interne Carmen Dan și a prefectului Speranța Cliseru. Schimbarea din funcție a procurorului-șef al DNA Laura Codruța Kovesi și eforturile de impunere a ordonanțelor referitoare la amnistie și grațiere, împreună cu prestația scandalosă a miniștrilor Florin Iordache și Tudorel Toader, au provocat reacții acide din partea organismelor europene și a câtorva dintre ambasadele importante de la București.

Toate astea se știu. Altele se bănuiesc. Una dintre bănuieli vizează referendumul desfășurat pe 6–7 octombrie 2018, a cărui miză pare să fie mai importantă decât redefinirea familiei. În ochii anumitor observatori ai fenomenului politic, referendumul a fost repetiția generală pentru alegerile din 2019. A nu se uita de misiunile de propagandă ale primarilor PSD și ale preoților, îndeosebi ale celor din mediul rural. A nu se

uita de perdelele de fum de tip „Statul Paralel le dă bani românilor ca să boicoteze referendumul“ și de intoxicările caraghioase, din categoria „Dacă nu vă prezentați la vot, vin homosexualii și vă fură copiii“ (homosexualii de azi sunt, într-un fel, urmașii legionarilor din iunie 1990 ai lui Ion Iliescu). A nu se uita de renunțarea la numărătoarea electronică a voturilor, un fapt despre a cărui gravitate nu s-a scris îndeajuns.

Încă nu se poate vorbi limpede despre reinstaurarea dictaturii în România după 2018. În schimb, despre democrație se poate vorbi. PSD în general și Liviu Dragnea în special își doresc o democrație epidermică, dar cu o parte din centrul nervos paralizați. Ținta lor principală rămâne supunerea justiției, transformarea ei într-un instrument dăncil – pardon, docil –, care să le permită să comită abuzuri fără teama de sancțiune. În aceste condiții, românii vor avea în continuare jambon Serrano în magazine și Coca Cola în frigider. Vor putea pleca și de-acum încolo (cei care își permit) în concedii mediteraneene sau în expediții în jurul lumii. Vor veni în concert la București sau la Cluj, Metallica și alte trupe. Vom avea Untold și TIFF. Vor exista bari de noapte, saloane de bowling, bordeluri, restaurante italienești și Centrul Vechi. Mamiferul din noi, vorba lui Cătălin Teniță, va fi ținut sătul și vesel. Iar reflexele de conștiință i se vor toci. Sau poate nu.

În materie de manipulare, PSD a izbutit să depășească recordurile fixate pe vremea FSN-ului și chiar înainte, când Teodor Brateș și alte flașnete ale televiziunii publice somau lumea să rămână acasă, ca să nu

Cuprins

Ca (și) prefață	7
Meditații la dăncileză	21
Daea carnavalului	55
Tuta relativă, tuta absolută	79
Oarbă în țara chiorilor.	105
E greu să zbori prin parcuri	137
Pentru că putem	161
Frunză verde mușețel, unde-i Statul Paralel?	191